

7. Měnové podmínky

Ve 2. čtvrtletí došlo k dalšímu zvýšení měnověpolitických sazeb.

Zatímco v 1. čtvrtletí roku 2019 se nastavení základních měnověpolitických sazeb neměnilo, v květnu bylo rozhodnuto o zvýšení dvoutýdenní repo sazby z 1,75 % na 2,00 %. Rostly také diskontní (na 1,00 %) a lombardní sazba (3,00 %). Dále se tedy zvyšoval rozdíl mezi sazbami v ČR a eurozóně (ECB nezměnila sazby od března 2016 a repo sazba je nulová). Směnný kurz koruny vůči euru byl během celého pololetí v porovnání s dolarem či librou poměrně stabilní (pohyboval se v koridoru mezi 25,40 a 25,90 korunami za euro¹). Od dubna do května 2019 pak kurz mírně oslaboval (maximální hodnota 25,86 CZK/EUR 29. května). Následně se trend obrátil a do 27. června koruna posílila až na úroveň 25,44 CZK/EUR. Kurz koruny vůči dolaru od ledna do května oslaboval až na 23,15 CZK/USD k 31. květnu. V průběhu června ale koruna posílila a pololetí ukončila na hodnotě 22,36 korun za dolar.

Úročení vládních dluhopisů klesalo.

Na růst měnověpolitických sazeb přirozeně zareagovaly také mezibankovní úrokové sazby. Tříměsíční sazba PRIBOR se zvýšila během 2. čtvrtletí o 0,14 p. b. na 2,17 %. Naopak klesaly výnosy dluhopisů, a to u všech typů splatnosti. Krátkodobé vládní dluhopisy (2 roky) byly k 30. 6. úročeny 1,52 %, o 0,19 p. b. méně než na konci března. U střednědobých dluhopisů (5 let) byl pokles výraznější – o 0,27 p. b. na 1,43 %. Výnos na dlouhodobých dluhopisech se snížil o 0,24 p. b. na 1,58 %. Klesající trend měly i dluhopisy eurozóny – ty krátkodobé mířily hlouběji pod nulovou hranici (–0,34 % k 30. 6.).

Pokračoval růst úrokových sazeb na vkladech s dohodnutou splatností.

Vývoj úrokových sazeb na klientských účtech se neodchýlil od trendů nastavených v posledním roce. Prakticky nezměněny zůstaly úroky na běžných účtech domácností (0,05 % k 30. 6.). Naopak i ve 2. čtvrtletí mírně narostlo úročení vkladů s dohodnutou splatností (o 0,08 p. b. na 1,54 % k 30. 6.). Rostly výhradně sazby na účtech s dohodnutou splatností do 1 roku včetně, ostatní splatnosti zaznamenaly ve 2. kvartálu pokles. Jiným směrem se vydaly úrokové sazby na běžných účtech nefinančních podniků. Ty rostly pět čtvrtletí v řadě a k 30. 6. dosahovaly průměrně 0,22 %. Nefinančním podnikům se zvýšilo rovněž úročení na vkladech s dohodnutou splatností (během 2. čtvrtletí o 0,28 p. b. na 1,63 %) i s výpovědní lhůtou (o 0,1 p. b. na 1,35 %).

Ve 2. čtvrtletí se výrazně meziročně zvýšil objem vkladů, zejména kvůli nárůstu vkladů vládních institucí.

Celkový objem vkladů se ve 2. čtvrtletí meziročně zvýšil o 514,4 mld. korun. To je nejvíce od 3. kvartálu 2017. Rostly vklady rezidentů, naopak nerezidenti své vklady stahovali – meziročně jejich objem ve 2. čtvrtletí klesl o 8,2 mld. korun (celkem během 1. pololetí klesly vklady nerezidentů meziročně o 40,6 mld.). Rostly vklady všech sektorů, k výraznému meziročnímu zrychlení dynamiky ale nejvíce přispěly vládní instituce. Ty mezi koncem roku 2018 a 30. červnem 2019 zdvojnásobily objem svých vkladů na 630,8 mld. korun. Podle časového hlediska ve 2. čtvrtletí zrychloval meziroční růst objemu termínovaných vkladů, ačkoli část z 35,4% navýšení připadá i na metodické změny². Těžiště růstu leželo zejména v krátkodobých termínovaných vkladech, což koresponduje i s vývojem úrokových sazeb.

Úročení úvěrů domácnostem opět kleslo.

Po krátkém období růstu ve 2. až 4. čtvrtletí loňského roku průměrné úročení úvěrů na spotřebu domácností v 1. pololetí klesalo. V 1. čtvrtletí kleslo úročení mezičtvrtletně o 0,23 p. b. na 8,4 % a do 30. 6. ještě na 8,37 %. Podmínky úvěrů na nákup bytové nemovitosti se ve 2. čtvrtletí pro domácnosti rovněž mírně zvýhodnily, průměrné úročení kleslo o 0,1 p. b. na 2,87 %. Zlevňovaly zejména úvěry se střednědobou fixací – nad 1 rok do 5 let včetně o 0,08 p. b. a nad 5 let do 10 let

¹ Není-li uvedeno jinak, je zdrojem údajů v této kapitole databáze ARAD České národní banky.

² Podle komentáře ČNB v lednu 2019 došlo v bankovní statistice oproti prosinci 2018 k poklesu kreditních zůstatků na běžných účtech, zejména v sektoru domácností. Tento výkyv byl způsoben jednorázovým překlasifikováním ze strany vykazujících subjektů do úsporných vkladů na požádání.

včetně o 0,13 p. b. Podobný vývoj bylo možné pozorovat také u úrokových sazeb na úvěrech pro nefinanční podniky. Ty v loňském roce rostly a dosáhly maxima k 31. 3. 2019. Ve 2. čtvrtletí ale průměrné úročení úvěrů nefinančním podnikům opět pokleslo, zejména pod vlivem velkých úvěrů (nad 30 milionů korun). Průměrná úroková sazba na nich během 2. čtvrtletí klesla o 0,12 p. b. na 3,11 %. Nepatrný pokles byl zaznamenán i v případě úvěrů do 7,5 milionu korun. U ostatních kategorií naopak úročení rostlo.

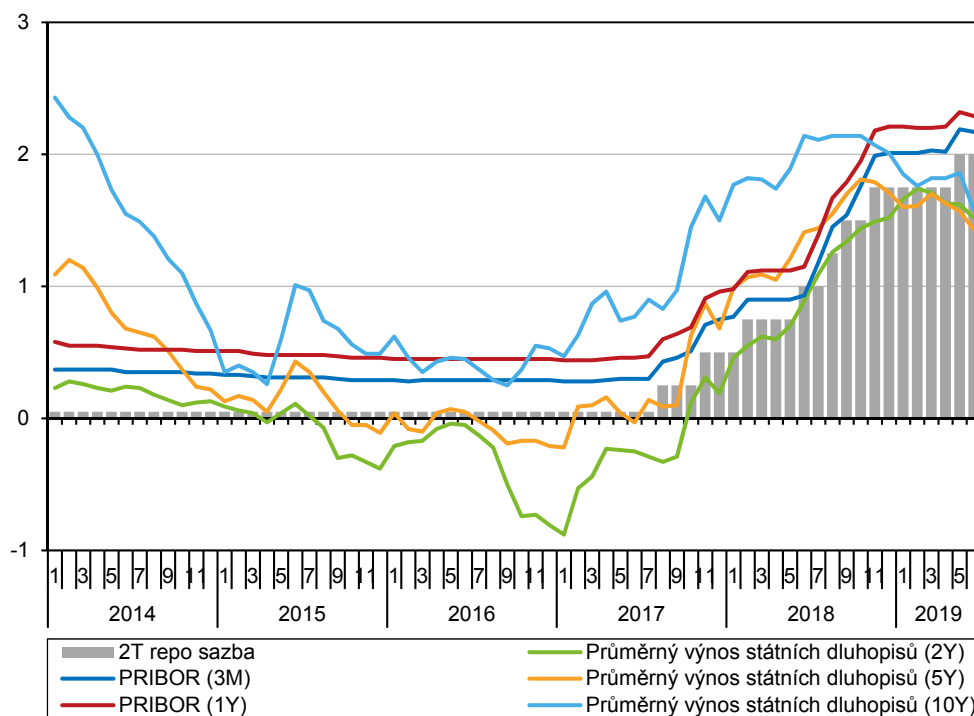
Zpomalil růst objemu poskytnutých spotřebitelských úvěrů.

Meziroční růst celkového objemu úvěrů poskytnutých domácnostem ve 2. čtvrtletí zpomalil na 6,7 % (pod 7 % se tempo dostalo poprvé od 3. čtvrtletí 2016). Zpomalil růst objemu poskytnutých spotřebitelských úvěrů (na 7,7 %) i úvěrů na bydlení (7,5 %, pod 8 % poprvé od 1. čtvrtletí 2016). Vývoj samotných hypotečních úvěrů je zkrácen překlasifikováním části spotřebních úvěrů na bydlení na hypoteční úvěry³. Meziroční růst objemu hypotečních úvěrů tedy podle statistik ČNB ve 2. čtvrtletí dosáhl 10,3 %, pokud ale odečteme přibližně 20 mld., které se 1. ledna přesunuly mezi jednotlivými druhy úvěrů, docházíme přibližně k hodnotě 8,5 %, méně než v loňském roce. Ve 2. čtvrtletí bylo uzavřeno 40,7 tisíce hypotečních smluv, meziročně o 10,7 tisíce méně.

Výrazně kleslo tempo růstu objemu úvěrů nefinančním podnikům.

Objem úvěrů poskytnutých nefinančním podnikům (v korunách i cizí měně) ve 2. čtvrtletí celkově meziročně vzrostl o 3,5 %. Dynamičtěji se opět vyvíjel objem úvěrů v cizí měně, který se zvýšil o 6,6 %. V porovnání s předchozím čtvrtletím však došlo k výrazné redukci pozorovaného růstu (všechny úvěry v 1. čtvrtletí rostly o 6,2 %, v cizí měně o 14,5 %). Objem úvěrů denominovaných v korunách vzrostl o 2,2 %. Zpomalení růstu poskytnutých úvěrů se nevyhnulo zpracovatelskému průmyslu (z 6,4 % v 1. kvartálu na 1,7 % ve 2. čtvrtletí), stavebnictví (z 13,7 % na 7,6 %) nebo velkoobchodu a maloobchodu, opravám a údržbě motorových vozidel (ze 4,6 % na 1,4 %). Silné tempo si udržely informační a komunikační činnosti (13,7 %).

Graf č. 16 Tržní úrokové sazby (v %)

Zdroj: ČNB

³ V důsledku úpravy definice hypotečního úvěru podle novelizovaného zákona č. 190/2004 Sb., o dluhopisech, s účinností od 4. 1. 2019.

